آذربایجان دموقرات فرقه‌سی مرکزی قومیته‌سی‌نین اورغانی

نمره ۵ (۲۹۴) ایکنجی دوره

بو روزنامه هیئت تحریریه واسطه‌سیله اداره اولونور

اداره‌نین محلی ستارخان خیابانی

آذربایجان

۳ شنبه ۱۹ شهریور ۱۳۲۵

تك نمره ۱۰ شاهی

آبونه	ایللیك	۱۲۰ ریال
۶	آیلیغی	۶۵ »
۳	»	۳۵ »
۱	»	۱۲ »

شهریورین ۱۲ سی

فرقه‌میزین اجتماعی نظم و محکم قورولوشونی اثبات ایتدی

شهریورین ۱۲ - سینده فرقه تشکیلاتلاریمیزین منظم تظاهراتی، تشکیلاتیمیزین قدرتینی آیدینجاسینا اثبات ایتدی. بیز تشکیلاتیمیزین عادی موقعلرده نه کیمی قدرته و هابئله تشکیلات عضولرینین نه کیمی انتظام و دیسیپلینه مالك اولدیقلارینی لایقنجه درك ایتمیریك. لاکن بو بویوك بیغنجاقلاردا تشکیلاتیمیزین ایچه‌ریسینده اولان نظم و دیسیپلین روحی و عضولرده اولان اجتماعی تربیه و شعوری دوشونه بیلیریك.

شهریورین ۱۲ سینده تك فرقه تشکیلاتیمیز دئییل - بوتون خلقیمیز ئوز تظاهراتینده گورکملی بیر ئیتر دوتموش اولدیغینی ثبوته یئتیردی.

شهریور بایرامیندا بیز تشکیلاتیمیزی سیناقدان کئچیرمگه موفق اولدیق.

شهریمیزده‌کی فرقه‌وی و ملی تظاهراتدان علاوه آذربایجانین باشقا نقطه‌لرینده ده بویوك و طنطنه‌لی قونفرانسلار و میتینغلر عمله گلمیشدیر.

اطرافا گئده‌ن نماینده‌لرین گزارشلاری موجبنجه اطرافدادا خلق، شهریورین ۱۲ سینده چوق روح یوکسك‌لیگی ایله بو بایرامی کئچیرمیشلر. میلرجه اداره‌میزه گلن تبریك تلغرافلاری خلقیمیزین شهریورین ۱۲ سینی ملی بایرام کیمی مقدس سایماسیندان بویوك بیر دلیلدیر.

خلقیمیز بو گونی دوغرودان دا بایرام ایتمیشدیر و گله‌جکده ده بو گون خلقیمیزین نظرینده قدرت و غالبیت گونی سایلاجاقدیر.

۱۲ شهریورین تاثیری عمومی داخلی ایشلریمیزده ده آزا اولمامیشدیر.

۱۲ شهریوردن صونرا بوتون اهالی جدی صورتده اصلاحاته باشلامیشلار.

بوتون فرقه تشکیلاتلاری عضویت حق‌لرینی ییغماقدا و تشکیلاتلاری انتظامه سالماقدادیرلار.

اهالی ایسه شهرلرده و قصبه‌لرده بایرام مراسمینی طنطنه‌لی بیر صورتده کئچیردیکدن صونرا بویوك اصلاحات اوغروندا سرعتلی قدملر گوتورمکده دیرلر.

آذربایجانین بویوك شهرلری مراغه، خوی، اردبیل، اورومیه، اهر، سراب، مرند و باشقا یئرلرده شهریور بایرامی اولدیقجا طنطنه‌لی ایمیش و فرقه‌میزین برنامه‌سی بو یئرلرده تماملیه اجرا اولونموشدور. فدائیلر، کندلیلر، قادینلار، جوانلار، کارگرلر، هاموسی بو جشنده اشتراك ایتمیشلر.

شهریور بایرامی بیزه، ئوز ملی قدرتیمیزین شاهدی اولماغینا امکان وئردی.

شهریور بایرامی تشکیلاتیمیزین و خلقیمیزین ایچه‌ریسینده بیر ماور کیمی چکدیگیمیز زحمتلرین نتیجه‌سینی بیزه گوستردی و بئله‌لیکله خلقیمیزین تکامل و رشد استعدادی و هابئله اجتماعی تربیه و شعوری ثابت اولوندی.

بیز گله‌جکده ده تشکیلاتیمیزین اساسینی محکلتمکله ئوز لیاقتیمیزی داها آرتیق اثبات ایتملی ییك.

یاشاسین قهرمان و فداکار خلقیمیز!

یاشاسین خلقیمیزین رهبری اولان مقدس فرقه‌میز!...

آذربایجان رادیوسیندان

دهلی یالان دانیشیر

بو گونلرده دهلی رادیوسینین دانیشانلاری بیزیم فرقه تاریخینه عاید وئردیگیمیز تاریخی مقاله‌لردن سوء استفاده ایتمك فکری ایله اونلاردان بو گون ایچون نتیجه آلماغا چالیشیرلار. ایندی بیزیم مرکزی حکومت ایله موافقت نامه‌میز واردیر بو موافقت نامه‌نین تکمیلی ایچون ایالت انجمنی رئیسی‌نین ریاستی آلتیندا بیر هیئت طهراندا اوتورور گلن خبرلر مرکزی حکومتین بیزیم نهضتیمیزه نسبت چوخ احترام ایله رفتار ایتدیگینی گوستریر.

بئله بیر زماندا دهلی رادیوسینین فتنه انگیز و اویدورما خبرلر نشر ایتمه‌سی تصادفی دگلدیر. استعمار دلاللارینین بیزیم سازش وصلح یولیله ایستدیکلریمیزی الده ایتمکدن خوشلاری گلمیر بونلار هاموسی اونا گوره‌دیر.

مثل وار دیرلر آیینین ایتین بیر اوبونی بیر آرمود اوستنده‌دیر ایندی استعمارچیلارین هاموسی ایراندا بویوك هرج و مرج یاراتماقلا ایران خلقینین استقلال و آزادلیغینی پوزماغا چالیشیرلار. هندوستان خلقی‌نی اسارت آلتیندا ساخلیان بویوك تبلیغات واسطه‌سی یعنی دهلی رادیوسی یاخشی‌دیر بیچاره هندوستان خلقینین مشروع حقی بار‌ه‌سینده دانیشسین اورانین اسارتدن خلاصی باره‌سینده صحبت ایتسین، آذربایجان ایسه هیچ وقت ایراندان آیریلماق فکرینده اولمامیشدیر، بیز مبارزه‌میزین شدید زمانلاریندا او زمانلاردا کی حکیمیلر - ساعدلر - صدرلر ایرانی هندوستان حالینا سالماغا چالیشیردیلار اونلارین علیهنه آپاردیغیمیز تبلیغاتدا دییشدیك - اگر طهران ارتجاعه‌دوغرو گیده‌رسه اوندا بیز آزادلیغیمیزی مستقل بیر صورتده تامین ایده جییك - بو بیر ایل بوندان اول یازیلان بیر مقاله‌دن اقتباس اولونموش تاریخی بیر موضوعدر که فقط بیزیم مفسر بیز خلقیمیزین گئچیردیگی مبارزه شرایطینی شرح ویره‌رکن سویلمیشدیر. سوئی بولاندیرماق ایچون بهانه آختاران دهلی رادیوسی فورا اونی صاحبلریندن یعنی لوندون رادیوسیندان آلیب و آب و تابیله شرح ویرمه‌سی هیز مسترزوویس گرامافون کمپانی‌سینین معروف مارکاسینی انسانین نظرینده مجسم ایدیر.

نه خیر بئله صحبتلر یوخدر بیز امضا ایتدیگیمیز موافقت نامه‌یه وفادار ییق اونو پوزماق ایچون الده هیچ بیر دلیل یوخدر - حرمتلی ایشیدنلر دهلی رادیوسینین سوزینه اینانماسینلار او یالان دانیشیر.

خارجی ایشلر وزیرلرینین اجلاسی

صباحا گون خارجی ایشلر وزیرلرینین بئی اجلاسی تشکیل اولوب چین نماینده‌سی ایسه بو جلسه‌ده حاضر اولمیشدر مسیو مولوتوف ئوزدانیشیقنده دیمیشدر که اگر بیرلشمیش مللتلر اجلاسی سپتامبر آیینین ۲۳ نده تشکیل اولسا صلح کنفرانسی ایشلری تاخیره دوشه جکدر و بئله لیکله نه تك سووت نماینده‌لری بلکه باشقا نماینده‌لر اجلاسدا اشتراك ایده بیلمیه جکلر بونا بنائا یاخشی‌دیر بو اجلاسیه یوباندیریلسین.

صلح قونفرانسیندا

دونن صلح قونفرانسیندا یوقوسلاوی نماینده‌سی کاردیج ایتالیا و یوقوسلاوی توپراق قومیسیوندا ایتالیانین یوقوسلاوی دان ایسته‌دیکلرینی پوچ سایمیشدر او، دیمیشدر یوقوسلاوی هیچ وقت بونا، راضی اولمایب و صلح معاهده سینی امضالامیاجاقدر؛

یوقوسلاوی دولتی تریست ایچون مخصوص بیر رژیم یاراتدیلما قا راضی اولدیغینی بیلدیریمیشدر. او فقط تریست و اونون حومه‌سینه بیر رژیم تعیین ایتمك و اقتصادی اشغال لاری آرادان آپارماغی ایسته میشدر؛

موسقووا رادیوسیندان

انگلیس امپریالیستلرینین

سیاستلری ایراندا باش دوتمادی

ایراندا داخلی و خارجی دشمنلرین فعالیتینه باخمیاراق ایران خلقی باجارا بیلدی مملکتینده ئوز ایلیه دموقراسی حکومت یارادیب و داخلی دشمنلرینی آرادان گوتورسین. متحد دولتلرده بو تکاملی نظره آلاراق ایران نماینده‌سینی صلح کنفرانسینا دعوت ایتدیلر. لاکن انگلیسلر گون بگون ایرانین جنوب غربینده فعالیتلرینی آرتیریرلار بصره و عراقا قوشون گتیریرلر و امپریالیستی سیاستی ایراندا ایشلتمك ایسته‌ییرلر که آزادیخواه قوه‌لرینی صیخیشدیریب و ارتجاع قوه‌سینی قوتلندیرسینلر لاکن اونلارین ایشلری ایراندا باش دوتمادی، سید ضیاءالدینین تبلیغاتلاری آرادان گیتدی و ایراندا آزادیخواهلار باش قالدیردیلار. ایندی ینه ده امپریالیستلر چالیشیرلار که ایران خلقلری ایله آذربایجان خلقینین آراسینی وورشدیریب و ایراندا مایت نفاقی سالسینلار. بو ایش ده نتیجه ویرمه‌دی. ایندی بعضاً مرتجعلر کرمان و فارسدا بعضاده تهراندا تظاهرات گوستریرلر لاکن بونا باخمیاراق ایراندا دموقراسی اصوللار برقرار اولور گیت‌گیده تهران ایله آذربایجان آراسندا صمیمیت محکمه‌نیر، ایندی آذربایجان نماینده‌لری بیر صمیمی محیطین ایچینده مذاکره یه مشغول دولار و ایسته‌ییرلر که بوتون ایرانا آزادیخواه فرقه‌لرله ائتلاف ایدیب و گله‌جك مجلسه آزادیخواه وکیللر سئچسینلر. حقیقتده بو مجلس ایران آزادیخواه فرقه‌لرینین فعالیتلرینی گوستره‌جکدر.

ینه ده انگلیس امپریالیستلری خوزستاندا قبیله‌لر آراسیندا آیریلیق تورەتمگه باشلاماق؛ ایسته‌ییرلر که بو آیریلیقدان سوء استفاده ایتسینلر لاکن بو امپریالیستی سیاست ده باش دوتمایاجاق.

م . د

داخلی خبرلر

بلدیه مقرراتیندان تخلف ایدنلرین جزالاناسی

بلدیه مقرراتیندان تخلف ایتمك اثرینده ۳۷ نفر محکوم اولانلاردان بیر نفری یارکیه معرفلیك ایدیلیب و ۷ - نفرینه عدم صلاحیت قراری صادر اولونوب قالانلاری ایسه نقد جریمه ویرمکله جزالانیبلار.

پیاده‌رولارین آسفالت ایدیلمه‌سی

باقرخان و « ۱۲ شهریور » خیابانلارینین پیاده رولارینین آسفالت ایدیلمه‌سی باشلانمیشدر.

داخله مطبوعاتینا بیر نظر

ظفر

خوزستان، ارتجاع عامللرینین ظلمی اودیندا یانیر

آزادیخواهلاری تبعید، شکنجه و ترور ایدیرلر - فرماندار نظامی نین آزادلیق ئولدیرن عملیاتی - ئوزگه‌لردن ئوتری قیزیل، ایران ملتی ایچون بلا - عربلری سلاحلاندیریب حرکته گتیریرلر - ارتجاعین حیله‌لری.

حکومت نظامی آدیندا کی چنگیزلر، ظالم نفت شرکتینین رهبرلیگی و گوستریشیله ایستیرلر جنوبدا اولان شورای متحده نی اورتادان آپارسینلار هر گون شورای متحده نین عامللرینی بیر - بیرینین دالی سینجا توقیف و تبعید ایدیرلر. (مسجد سلیمان) دا بیزیم بولداشلاریمیزدان ناخدا زاده و آشوری توقیف اولونوبدولار.

حتی مشروطه بایرامی گیجه سی نفت شرکتینده اولان (ایران ایشچیلرینین) قولوبوندا، هر ایلده معمول اولدیغی کیمی تبریك دن ئوتری مختصر نطق ایدیلمه‌سی نظره آلینمیشدی، تاسفلر اولسون که (فرماندار نظامی) چوخ تشدد ایده‌رك اجازه ویرمه‌میشدی مزدورلار و وطن ساتانلار، همیشه شرکته مربوط اولان مقاملار و اونلارین لیره کیسه‌لری ایله لماصداد‌یلار...

بقیه‌سی ۴ نجی صحیفه‌ده

آذربایجان رادیوسیندان

دنیا خبرلری

یوغوسلاویا سرحدلری خصوصیندا

دونن ایتالیا سرحد و سیاسی قومیسیوندا یوغوسلاویا سرحدی خصوصندا دانیشیق آپاریلمیشدر. اوکرانیا نماینده‌سی مسیو پطرو ایسکی دیمیشدر که، اوکرانیا نماینده‌لر هیئتی جولی و تریست مسئله‌لری باره‌سینده مانوایلسکی نین عمومی کنفرانسدا وئردیگی نظریه‌نی تایید ایدیرلر جولی ایالتی یوگسلاویا بیرلشمش جمهوریتینین آیریلماز حصه سیدر و گرك اودولته قایتاریلسین؛

آلمانین آمریکا اشغالچی منطقه‌سی ارتجاع مرکزی اولموشدر

پراك شهرینده چیخان پراوا لیدو روزنامه‌سی یازمیشدر که آلمانیانین آمریکا اشغالی آلتیندا اولان منطقه‌سی ارتجاع مرکزی اولمشدر بوتون چکسلواکیا. اسلو. مجارستان. یوگسلاویا مرتجعلری اورایا یغیشیب و چکسلواکیا جمهور رئیسی دکتر بنشه سوء قصد ایتمك ایستیرلر. اونلار چکسلواکیانین فاشیست فرقه‌سیندن طرفدارلیق ایدیرلر

بیدونین نطقی

دونن گیجه فرانسه باش وزیری مسیو بیدو رادیو دا بیر نطق سویله‌میشدر او، مملکتین اقتصادی بحرانینه اشاره ایده‌رك دییمیشدر بحرانین قاباغینی آلماق ایچون جدی تدبیرلر آلینیب ...

بقیه‌سی ۲ نجی صحیفه‌ده

«۱۲ شهریور»

بایرامی مناسبتیله فرقه‌میزین صدری آقای پیشه‌وری نین وسیله‌سیله آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین مرکزی قومیته‌سینه گلن تبریکلر:

زنجان

آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین مرکزی قومیته‌سینه - حرمتلی فرقه‌میزین ایللیك بویوك و پارلاق موفقیتلرینی نظره آلیب طنطنه و اورك ساوینجلاری آراسیندا کئچیردیگیمیز «۱۲ شهریور» بایرامی مناسبتیله بوتون «ابهرچی» فرقه‌چیلری و جماعتی طرفیندن آنشین

بقیه‌سی ۲ نجی صحیفه‌ده

گنجه‌لی صباحی

ادبی - تنقیدی مقاله

قهرمان زاده‌نین یارادیجیلیغی حقینده

خلقچیلیك و وطن پرورلیك حسی آذربایجان شاعر و یازیچیلارینین یارادیجیلیغیندا اساس بئر دوتدیغی کیمی یازیچی (ناثر) قهرمان-قهرمان زاده نین حکایه لرینده ده ئوزونی عکس ایتدیر مکده در . قهرمان زاده نین باخشی جهتی بورا سیندا در که ، او ، اثرلرینین ماتیریالینی حیاتدان ، جانلی انسانلاردان آلیر . خلقین اورك چیرپینتیلارینی ، آرزو و هیجانلارینی مشاهده قابلیتنه مالکدر . حیات و مبارزه نین ضدیتلرینی درك ایده بیلیر .

لاکن ، قهرمان زاده ده بعضی ناثرلریمیز کیمی ، یارادیجیلیغیندا فورما (شکل) اساس اولدوغونی اونودیر . بونی هربیر یازیچی اونوتمامالیدر که ، حیاتدان آلدیغی حادثه لری بدیعی شکله سالیب گوسترمه دیکجه ؛ یارادیغی سجیه لر ناقص اولدوقدا او ، یوکسك بدیعی اثر یاراتماغا موفق اولا بیلمز .

بدیعی صورتلرین قدرتیله انسانلارین عقلینه واوره گینه‌داها تیزتاثیر ایتمك اولور . بوناگوره هر هانسی اثر اوزرینده ایشله نیلدیگی زمان معنا اساس گوتورولدیگی کیمی ، افاده گوزه للیگی ؛ بدیعی صورتلر ، شکللر ایله معنانین یئتیریلمه سیده نظردن قاچیریلمامالیدر . قهرمان زاده نین حکایه لرینده بدیعی تصویرلر ضعیف اولسادا ، « وطنی سؤ» «چاغریشا جواب» ، «صاف قان» کیمی حکایه لرینده یازیچی وطنه ، آزادلیغا اولان محبتی ره‌آل و ایناندیریجی بیر قلمیله ویره بیلمیشدر . او ، ئوزو گئچمیش منفور حیاتین آمانسیز فرتینالارینین شاهیدی اولدوغی کیمی ، ارتجاع دوروننده خلقین یازیقلیق - بدبخت - لیگینی ، ظلمه ، ظالمه قارشی اولان کین ، کدورت و غضبینی تام پارلاق بیر صورتده عکس ایتدیره‌بیلمیشدر .

« چاغریشا جواب» حکایه‌سینده : حاتمین بوتون آجیقلارینی دادمیش ۷۰ یاشلی خاور خالا سیماسی ، آزادلیق عشقیله اوزون ایللر چیرپینان قلبلرین ، دوشونن بئینلارین ، آغاردان ساچلارین جانلی بیر صورتیدر . آذربایجاندا آزادلیق و ملی نهضتمیز الده ایدیلیر کن ، فرقه چاغیریشینا سس ویره‌رك ، ئوز اوغلونی وطن مدافعه‌سی ایچون کونوللی فدائی دسته‌سینه ویریر و بویله افتخارایدیر : «چوخ شکرلر من بوقوجا وقتیمده ئولسه‌یده آرزوم قالماز .

منده باشقا آنالار کیمی شادام . چونکه ، گوزومین آغی-قاراسی‌اولان اوغلومی خلق قوشونلاری صیراسینا گوندیریرم» . بو قوجا قادینین وطن و آزادلیغا اولان جوشقون محبتی و درین سؤگیسی ، عصرلر بویی ظلم و اسارت بویوندوروغی آلتیندا ایـنله‌ین ، مبارز آذری خلقینین سار-سیلماز ایمان و اراده سیدر . بیـزه غالبیت قازاندیراندا بودر .

« وطنی سؤ» حکایه سینده یازیچی ئوز اوغلونا نصیحتینده ؛ وطنین گئچمیش قارا گونلر یندن ، دوشمن آتینین تاپداغی اولماسیندان ، خلقین دوزولمز ظلم-اسارت و اشکنجه لر آلتیندا یاشاماسیندان بحث ایده‌رك ، وطنی سومه‌سینی اونا تاپشیریر ودیر : «وطن‌سنیندر ، سنده وطنین سن . اونی قورو ! اونی قـول حالینـا سالماق ایسته‌ینلر ایله آمانسیز مبارزه آپار . مبارزه‌ده باریشماق مغلوب اولماق دیمکدر . ئوزوم! کیم‌اوارسا اولسون ، وطنین آزادلیغنی ایسته - میه‌نی اولدور ! اونی محو ایت ! . چونکـه ، وطنیت آزادلیغی سنین

سعادتیندر .» بورادا یازیچی برآز سول گیتسه‌ده ، وطنه و آزادلیغا قارشی اودلو محبتی نتیجه‌سینده یارادیغی تیپلر بیر مبارز کیمی میدانه چیقدیغی آیدین گورونور . لاکن ، چوخ تاسفله قید ایتمك لازمدر که ، بویله مبارز صورتلر یارادان یازیچی بعضا حیاته قاپیلاراق ، بدبینلشیر ، امیدسیز لیکه دوغرو یوارلانیر ؛ درمانسیز دردلره دوشور .

« ناکام جوان» حکایه‌سنین قهرمانی یاسین یدی ایلدر ذرشانا شاغلیدر ، یوخسوللوق اوزو ندنت طوی ایده بیلمیه‌ن یاسین ، بو نتیجه‌یه گلیر که ، گیتسین شهره پول قازانیب قایدیب طوبونی ایتسین . ذرشان راضی اولموسادا ، یاسین باشقا چیخیش‌یولی تاپمادیغیندان ، ئـوز سوگیلی سیلـه وعدالاشیب شهره ایش دالینجا گیدیر . بورا دا خسته لنره‌ك ، طبیب سیز درمانسیز ئولور . حکایه نین مضمونیندان اثرین قهرمانی یاسینین نه‌قدر عاجیز ، حیاتدا یاشاماغی باجارمایان ، مبارزه یوللارینی بیلمه‌ین ، کوت اولـوغـی آیدین گوتوروولور .

« درمانسیز درد» حکایـه سینده یازیچینین بو خصوصیتی داهـا دا کسگینله‌شیر . یاریسده مهنـدس لیك مکتبی اکمال ایدیب خدمت ایچون وطنه قاییـدان مهندس ، اعتناسیز قارشیلاندیغندان ، اونا قیمت ویریلمه‌دیگندن ؛ ایشسیز ، سفیل بیر حیاته آتیلاراق اویله جه‌ده محـو اولور . بوقهرماندا بیرمتردلیك‌واردر او ، بیر طرفدن « من یاشاماق ایستیرم ، یاشاماق !» دیرو یاشایش‌ایچون‌اساس شرطیده‌ئوزو « کیم یاشاماق ایسته یرسه ، گـرك مبارز اولا ! . » سوزلری ایله تمام-لایر . آنجاق حیاتدا مبارزه یوللا-رینی تاپابیلمه‌یر . بونی ئوزوده اقرار ایده‌رك : «من یولومی آزمیش بیر گمیچی‌یه بنزه‌یرم . نـه‌قدر چالیشیرام تمامیله چیخابیلمیرم .» دییر .

حکایه‌ده‌کی باشقا تیپلارده‌ده بوجور سونوکلوك و اراده سیزلیك گورمك اولور . مثلا : مهندیسین یاخین‌دوستی اونی ایولرینه قوناق آپاریر کـن ، قوناغینین ، کوبود قارداشی طرفیندن تحقیر ایدیلمه‌سینه و ایودن قوولماسینا او ، آنجاق عاجز بیـر قادین طبیعتیله آغلایر . همان بـو جناب حکایه‌نین باشقا بیر یئرینده «خارجده اوخویوب گلمیش جوانلاریمیز هم ئوز لرینی ئولدوورولر . همده، چوخلاری قارانلیق زندانلاردا چورویوب محـو اولورولار » دییر . اثرده کی بوضیالی لارا مهندسدن بیـر آددیم گیریده ، قارداشین حمایه‌سینده بیر طفیل کیمی قالیر .

یازیچی پسیمیزمه (بدبینلیگـه) قاپیلاق : باجار یقسیز ، ادارا کسیز ، عمل ایله حرکت ایتمیه‌ن ، مبارزه یوللارینی سفیللیکده تاپان یاسینلر ، و مهندسلر اوبرازینی (سیماسینـی) ییریم ایچـون جانلاندیر - ماسنیت اهمیتی چوخ آزدر . بو کیمی سونوك سیمالار جمعیتمزه آنجاق منفی تاثر باغشلایابیلر . البته ارتجاع دوروننده آذربایجانلی ضیالیلارینین صنعتینه باجاریق و قدرتینه قیمت ویریلمه‌مه‌سنی عکس ایتدیرمك لازمدر . آنجاق بونی باشقا واسطه لرلـه‌ده ویرمك اولار .

بیز بوتون عمرونی وطن وخلق آزادلیغی اوغروندا صرف ایدن، ئوز مبارزه سینین کـسگینلیگی و قدرتیله ، ارتجا عین تخت تاجینی تیتره‌دن ، غلانی ظلمه - سینه قـارشی عصیانه قالخیران دوقتور ارانیلریمیزی ، مبارز

قهرمانلاریمیزین ئولمز اوبرازلارین اثرلریمیزده جانلاندیرمالیق ! الهام - میزی بوجور شخصیتلردن آلمالیق ! ، و اویله طبیعی ره‌آل بیر صورتده ویرمه‌لییك که ، اثری اوخویان قوجا ، جوان ، قیز ، یئنی نسل ، گله‌جگمیزین امیدلری ، بو قهرمانلار دان الهام آلسین ، دیسین باق ، بیله ! . . منده وطنیم - خلقیم ایچون بوجور اولاجاغام! قهرمان، مبارز اولاجاغام!

البته آقای قهرمانزاده‌نین حکایه لرینده پسیمزم قوه‌تلی اولسا دا ، « وطنی سو» « اوغلونا نصیحت » «صاف قان» کیمی حکایه لرینده بـو جریاندان ئوزونی قورویا بیلمیشدر . لاکن ، بو آزدر .

بو جریاندان هر بیـر یازیچی ئوزونی تماما قورتارماغا چالیشمالیدر . بوگونکی حیاتمیز ، انکشاف‌ومبارزه میز ایچون دگرلی اولان یا سونوك اراده‌لره ، دوشگون - ضعیف اوره-کله‌ره قومت ویرن بدیعی - قدرتلی اثرلر یاراتماغا چالیشمالیدر . -

قهرمان‌زاده‌نین حکایـه لرینده دقتی جلب ایدن ، ویردیگی بدیعی شکارین ، جمله‌لرین پوزغونلوغی و منطق سیزلیگیدر . «ناکام جوان» حکایه‌سینده یازیر : « فقط زوالـلی یاسینین جسدی دیوار دیبینده قالدی . آنجاق یئردن‌گوتوروب اونی دفن ایتدیله‌ر بیر عده جوان وطن پرور مرداوغوللار» بوروان آیدین‌گورونور که ، اولا جمله قورولوش اعتباریله دوزگون دگل . دیگر طرفدن بیـر بیرینین دالنجا گلن جمله لر بیر - بیرینه ضددر .

«صاف قان» حکایه‌سینده یازیر : «سنه‌نه ؟! دیدی . غضب بیر عقرب کیمی اونون گوزلرینه سانجیلدی » ؛ «چاغریشا جواب » حکایه‌سینده«خاور آنانین اوزوندن شادلیق باغچاسی اکیلیرمش کیمی گورونوردی» یاخود « درمانسیز درد » حکایه‌سینده : «بو زوالی آیاق قابیلاردا ، یارالی بیر آدام کیمی دریندن آه چکیـردی . ئوز بختلریندن شکایت ایدیردی . » کیمی وسائره ... بوجمله‌لرن نه‌یه اشاره ایدیلدیگی و نه مقصدله‌ایشله-دیلدیگی‌آنلاشیلمادیغی کیمی ، هیچ بیر منطقی‌ده یوخدر .

اثرده ایشله دیلن‌طبیعی تصویرلر ، تمثاللار ، افـاده‌لر ، شکللر معین بیر حادثه‌یه ، فکره قوت و زینت ایچون ایشله‌دیلمه‌لیدر . منطقی مضمون و معنا افاده ایتملیدر . ظاهری گوروش‌لولی ، مضمونسیز جمله لر ، آنجاق سوز یغینتسی تشکل ایدیر .-

نهایت بونی‌قید ایتملیك که ، هر هانسی بدیعی بیـر اثر اولورسا ، اولسـون . تکراره یول ویرمك ، یازیچینین سوز احتیاطینین آزادلیغندان میدانه گلدیگی کیمی ، اثرایشلنه‌دیرمکدن ، اوخوجونی یورماقدان باشقا بیر شیئه خدمت ایتمیر . قهرمانزاده‌نین حکایه لرینده بعضا بوجور تکرارلارا یول ویریلیر . « درمانسیز درد » حکایه سینده : دوستی یازیچییا مهندسین ترجمه حالینی ، نئجه و هارادا اوخو-دوغونی مفصل سویله دیگی حالدا ، ایکنجی دفعه یازیچی بو سوزلری مهندیسین دیلیندن ایشتمکه هوسلنیر . نیه ؟ و نه ایچون ؟ . اگر حکایه‌نین حجمینی گئنشلندرمك ایچون‌سه ، بوفایدا-سیز در . چونکه ، بدیعی اثر نه‌قدر یغجام اولسا ، مولف آز سوزله‌چوخ فکر آنلادابیلسه ، اثر او قـدر ده قیمتلی اولار .

البته قهرمان زاده هله گنج در . او ، یازدیغی اثرلر اوزرینده ایشله-مگی اولدوقجا چوخ‌سویر . بوناگوره ده او ، ئوز یارادیجیلیغیندا‌کی نقصانلاری دوزلتمگه قادر در . بیزاونون گله‌جگیندن بویوك موفقیتلر گوزله‌ییریك .

۱۲ شهریور

۱ نجی صفحه بقیه‌دن

سلاملار یمیزی و صمیمانه تبریکلریمیزی شانلی فرقه میزه تقدیم ایدیب‌خلقیمیزین یولوندا هرنوع فداکارلیغیمیزی بیلد - بریریك یاشاسین آذربایجان دموقرات فرقه سی و اونون قوجامان رهبری آتامیز پیشه‌وری !

ابهراهالیسی وفرقه‌چیلری‌طرفیندن

ابهر محالی قومیته سنین صدری

حاجی عیسی حاجی خانی

ابهر محالی قومیته‌سنین کاتبـی

احمد رحمتی

زنجان

آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین حرمتلی صدری فدائی‌لر آتاسی جناب آقای پیشه‌وری سیزین رهبرلیگینیز ایله وجوده گلن بویـوك موفقیتلر و فرقه‌میزین ایـل دونومی مناسبتیله تشکیل اولـونـوش طنطنه لی جشنی مناسبتیله بیز بوتون زنجان فدائی لری ئوز سنگرلـریمزدن تبریك ایدیب و سیزه و سیزین توسطنیز ایله بوتـون فدائی‌لره : قیزیل باشلارا و آذربایجان دموقرات فرقه‌سنین عضولرینه آلاولی سلاملاریمیزی تقدیم ایدیریك و قـول ویریریك که ، دائما آذربایجان دمو-قرات فرقه سینین رهبرلیگی آلتیندا مبارزه ایله الـه گتیریلمیش آزاد - لیغیمیزی حفظ ایدیب و بوتون ایران خلقینین آزادلیغیندان ئوتـری صون نفسیمزه قدر حاضریق .

زنجان فدائیلری طرفیندن .

ژنرال غلام دانشیان

اردبیل

آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین حرمتلی‌صدری آقای پیشه‌وری .

ایران آزادلیغینین ضامنـی اولان آذربایجان دموقـرات فرقـه سنینـ تشکیلینین ایل دونومی مناسبتیله‌سیزی و سایر حرمتلی فرقه‌میزین رهبرلرینی صمیم قلبدن‌تبریك ایدیب سیزه نهایت موفقیتلر آرزو ایدیرم .

صفائی

• • •

میاندواب

آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین حرمتلی صدری آتامیز آقای‌پیشه‌وری

میاندوآب کارگرلر اتحادیه سی طرفیندن آذربایجان دموقرات فرقه - سینین ایل دونومی مناسبتیله سیزی صمیمی قلبدن تبریك ایدیریك عـموم کارگرلریـن آمال و آرزولاریـنین الهامچی‌سی اولان فـرقه میزه عشـق اولسون ! میاندوآب کارگـرلری طرفیندن میاندوآب کارگرلر اتحادی[...] سی صدری راهور

سراب

آذربایجان دموقرات فرقـه‌سنی[...] مرکزی قومیته‌سینه سراب اهالی س[...] طرفیندن فرقه میـزین ایل دونـوم[...] مناسبتیله فرقه میزین بوتون‌رهبرلری[...] تبریك ایدیب و امیدواریق که گله[...] جکده‌ده فرقه میزین فعالیتی اثرینـ[...] داها بویوك موفقیتلره نائل اولاجایز[...] یاشاسین فرقه‌میز و اونون یولا[...] دان محکم اراده‌سی ورهبری پیشه‌ور[...]

خلخال

آذربایجان دموقرات فرقه سینی[...] مرکزی قومیته‌سنین حرمتلی صـدر[...] فدائی‌لر آتاسی آقای پیشه‌وری مقد[...] آذربایجان دموقرات فرقه سینین ا[...] دونومی کئچیرلـن طنطنه‌لـی بایرا[...] مناسبتیله سیزی عمومی خلخال اهال[...] سی طرفیندن تبریك ایدیب موفقیتلر[...] ینیزی آرزو ایدیریك .

یاشاسین آذربایجان دمـوقـرا[...] فرقه سی خلخال اهالی سی طـرفیند[...] خلخال ولایتی انجمنی صـدری دکـ[...] اسماعیل نیا فرماندار - آزاد .

• • •

خوی

آذربایجان دموقرات فرقه‌سنی[...] حرمتلی صدری آقای پیشه‌وری .

خلقیمیزین شانلی و عظمتلی « [...] شهریور » بایرامینـی سیزه و عمو[...] آزادیخواهلارا خوی دموقرات فر[...] سی و قومیته عضولری طرفیندن [...] قلبدن تبریك عرض ایدیب و سیـز[...] رهبرلیگینیز ایله ایران خلقینین حق[...] قـنین ، آزادلیـغنین و مملکتیمیز[...] استقـلالیـتنین پایـدارلیغینی آر[...] ایدیریك .

خوی ولایتی قـومیته صـدری[...]

احمد[...]

خوی

آذربایجان دموقرات فرقـه سـ[...] حرمتلی رهبری آقای پیشه‌وری .

آذربایجان دموقرات فرقـه سـ[...] تشکیل گونـی اولان . آذربایـ[...] خلقینین عظمتلـی و افتخارلـی « [...] شهریور » بایرامی مناسبتیله دو[...] ایشچیلری طرفیندن سیزی تبریك ا[...] یریك .

خوی‌فرمانداری‌زار[...]

دنیا خبرلری

اول صفحه دن بقیه

بلغارستاندا

بلغارستان ملتی بـوگـون رای ویره‌جك‌لر که‌مملکت جمهوری اولسین یا پادشاهلیق ، هابیله اونلار ایکنـی مجلسین اولماسینا رای ویره‌جکلر .

دونن قومونیست پارتیاسنین‌رهبری دیمیتروف‌رادیودا بیر نطق سویله‌ییب و خلقی جمهوری ایچون رای ویرمگه دعوت ایتمیشدر .

آمریکا گمی چیلری

آمریقا گمی چیلری ایله هلـه بیر مذاکره باشلانماسـی اعلام اولـیوب ، ۱۰۰۰ دن آرتیق گمی ایشدن قالیب . حکومت ایسته‌بیر عسکر قوه لریندن استفاده ایتسین دونن گمی چیلرین نماینده لری دیمیشدر بیله بیر صورتده عموم خلقی اعتصابه دعوت ایده‌جکلر

بغدادروزنامه‌چیلرینین اعتصابی

دونن سحر و آخشام بغداد غزیته چی لرینین‌اعتصاب ایتمه‌سینه گوره‌هیچ بیر روزنامه نشر اولمامیشدر ،اونلار د[...] اعتراض ایتمیشلر ،

یونان رفراندومی

یونان ا . آ . م فرقه‌سی بیر ب[...] نشر ایـده‌رك قیـد ایتمیشدر ک[...] خلق‌دن‌رای آلماق زور و فشار ا[...] عمای اولوب و سلطنت اصولی [...] واسطه‌سیله ایجاد اولماق ایسته یـ[...] گرك بیر هیئت تمام فرقه لردن‌تـ[...] اولوب و یئنی دن رای آلینسین [...] انگلیس قوشونلاری تیزلیکله یـ[...] تو پراقینی تخلیه ایتمه‌لی درلر

بش خارجی ایشلر وزیرلری جلسه سی

انگلیس-آمریکا -سوومت-ل[...] چین‌خارجی ایشلروزیرلری‌دونن‌یار[...] گنجه یاریسندان بیر ساعت صونرا[...] جلسه تشکیل ویریب ویرلشمیش [...] تشکیلاتی اجلاسنین تشکیلی خ[...] مذاکره ایتمشلر .

آذربایجان مطبعه‌سی

علی اوغلی — قولیه‌تون

منه اعتراض ائدیرلر...

سوز آزادلیغی !...... داها بوقدرده شوربن چیخارماق اولماز، ایسته‌ییره‌م دانیشام دی‌ییرلر دانیشغین غلیظدر، غلیظ، وئله باش تاپمیرام.

من‌ده سوادسیز آداملار کیمی دانیشام - دانیشا بیله‌رم، آخی بو آدامی دانیشدیر ماییناینده‌ی که‌سوزین دوزونی آچماق ایسته‌ییرسیز دی‌ییم بئله‌من فارسجا، عربجه زحمت چکیب اوخوموشام، دانیشاندادا اونلاری‌خلقه یئدیرتدیرمك ایسته‌ییره‌م، یاخشی، من عربی وفارسی لغتلرینی‌ئوزدبلیمیزده‌ن ئی‌له‌ییب کناره چیخارسام - خلق نئجه بیلسین که منیم سوادیم‌عربجه وفارسجا چوقدر. من ئوزیم بیله- بیله غلیظ- کلمه‌لر سوزلریمه قاتیرام. سیزی الله گورون یوخاریدا یازدیقلاریم ساده یازیلان یاخشی‌دریادا که آشاغی‌دا قید ایتدیکیم‌فارسلی، عربلی کلمه‌لر؟! اما خواهش ائدیرم دوشونه‌سه‌نیز ئوزبیمده‌ن سوروشون و یالان یئره‌دیمه‌یین که بنه فلانکس شلوق ایتمیشدر:

فاما هذالرفقاء؛ بطوریکه بارها متذکر اولموشام پاره‌ای از رفقاء که علم ومعرفتدن محروم وجهل وبطالتدن مغموم‌و دائما مهموم نظره گلیرلر بیاناتی که‌بنده و بامثال‌بنده فرض بویوروز- دربعضی مجالس ایراد ائدیب و خلقین استفاضه سیندن ئوتری بعد از مطالعات مدیده و بحث وغور درعلوم جدیده با- ذکر دلایل و امثله عدیده دانیشیریق. بودانیشیقلار که سواد سیزلارا مقرون بفهم ده‌ییل تااندازه معتنابهی ناهنجار و مکروه نظره گلیر، و حال آنکه بنده گناهکار و حقیر او دیه‌رلر که « سالها باید که تایك‌سنك‌اصلی‌ز آفتاب لعل گردد دربدخشان، یاعقیق اندریمن » بو بیاناتداهمیشه سوزین‌موجزین، و کلامین چکیده‌سین و بیانین بلاغتین و و دیلین فصاحتین وقس علیهذا.... نظره آلیب دانیشارام.

فاما بو رفقاء منه اعتراض‌ایدیرلر، از قرار اظهاراتی که بنده خواص و عوامین حضوربنده ائدیب وایتمیشم و ایده‌جگم همیشه معتقدم که کلماتی مشتقاتی‌ایله ذکر ائدیب و بدینوسیله معلوماتی که گنجه‌لر آییق قالیب، گوندوزلر زحمت چکیب و خاطریمده نقش باغلاتدیرمیشام نئجه که‌دیه‌رلر؛ « العلم فی‌الصغر کالنقش فی‌الحجر » کیمی درون سینه‌مده حك اولونوبدور، لذا سعی ومجاهدت ائدیرم که‌چنانکه بایدوشاید باذکرایرادات ودلایل‌سوزه‌لریمی بیان ائدیم.

لاکن رفقاء منه اعتراض ائدیرلر. بنده‌ده بو بیان آزادلیغیندان استفاده ائدیب نئجه‌کی اونلار منی تنقید ائدیرلر منده دانیشیب وئوزمعلوماتیمی، خلقه دوشوندیرمکدن ئوتری حتی بیرقدم‌ده اولور اولسون عقب نشینی نخواهم کرد.

---

۱۲ شهریور

قهرمان خلقیم بوگون بیر وحدت ایجاد ایلدی.
آذرستان خلقینی مسرور ودلشاد ایلدی.
بو گونون مثلینده ایندی آذر ایولادی تمام
قید استبداددن مطلقا آزاد ایلدی.
۱۲ گون شهریوردن کچمیشدی فرقه میز.
بیر بیانامه ویریب حریت ایجاد ایلدی.
ایلدی دعوت هامو صنفی بو گون آزادلیغا
خلقیمی دوز گون یولا عالمده ارشاد ایلدی.
قوردی دیوان عدالت کندی ظالم ریشه سین
تیشه عدلیله کاخ ظلمی بر باد ایلدی.
آلدی ملت حقینی ایندی بو گون آمالینه
ظالمه قارشی دوروب مظلومه امداد ایلدی.
صون قویوب بدور رشوته ظلمه جفایه فرقه میز
یوردومو دنیا بویو بیر مرکز داد ایلدی.

محمد ایمن

---

۱۲ شهریور

بو گون اودلار ئولکه سینده نه ئولوم وار، نه‌ده‌زندان.
یوردو موز دان آپارمیشدر ایدیلیك، اونی زمان.
دومان کیمی یوق اولاراق چکیلمیشدیر اوزاقلارا،
قان گلیبدر او گیدندن سولغون اوزلو یاتاقلارا.
یادیمیزدان چیخمان دگل شهریورین اون ایکی،
او گون قوناق گلیب بیزه آزادلیقین ایلك پریسی:
او گون منیم سعادتیم یاواش - یاواش بوی آتمیشدر،
او گون خلقیم اوز مبارز فرقه‌سینی یاراتمیشدر،
او گون خلقیم الهام آلیب بو فرقه‌نین وارلیغیندان
پاك اوره‌کله برك یاپیشدی اگیلمه‌یه‌ن بایراقیندان،
گوئلر کچیب آیلار اوتدی چخدی بویوك سیناقلاردان.
۲۱ آذر گونی اوز قدرتین و یردی نشان،
دیدی منم بو دنیادا چوخ ایش گوروب آز دانیشان.
دیمك خلقه قانات ویره‌ن ۱۲ شهریور،
او خلقین اوره گینده یاشایاجاق بیر سحر در،
بو شانلی گون تاریخلره یازیلیبدر قیزیل خطله،
هر طرفده یاد ایدیلیر اونون آدی محبتله.
قوی ساچیلسین هر ئولکه‌یه فرقه میزین شفقلری،
قوی قیزارتسین ایشیقیله هر قارانلیق افقلری.
ایندی خلقیم افتخارلا اوجا سسله دائم دییر،
فرقه‌م ایران تورپاقیندا آزادلیقین ضامنیدر.

سید هاشم حسن‌زاده

اعلان

۵۳۹ نمره‌لی سجل ورقه‌سی موجبنجه (عمرانی) مطلق منه و خانواده‌مه مخصوصدر اونی ضمیمه‌سیز استعمال ایده‌نلری قانونا تعقیب ایتمك مجبوریتینده‌یم.

ش ۲۷۸

حسن عمرانی

اعلان

لیل آباد محله سینده مستشار حمامی قاباغیندا ۲۹۱۲ نمره‌لی ایو ساتیلاجاقدر طالب اولانلار همین آدرسه مراجعه ایله‌سینلر.

ش ۲۸۰ ۱-۲

سربوهی سعید خانیان

((وطن دیلی))

ادبی قرائت کتابی

بئشنجی ابتدائی کلاس ایچون نشر اولدی

عمده ساتیلان یئری آذربایجان معارف مطبعه‌سی

ش ۲۷۹ ۱ - ۳

آذربایجان خلق ادبیاتی

آذربایجان فولکلورونین ان گنیش و زنگین قسمتی اولان « خلق ادبیاتی » حصه‌سینی توپلاییب نشر ایتمك آرزوسیله بو گوندن باشلایاراق آذربایجان روزنامه سینده بیر ستون آچیلیر.

بو ستوندا ایلك نوبه‌ده آقای « م . ع - قوس » نین آذربایجان خلق ادبیاتینین تاریخی و اونون مختلف نوعلارینده اولان ادبی و بدیعی اینجه‌لیکلر، تاریخی‌وملی خصوصیتلر، آداب ونعنه‌وی‌دوشونجه‌لر حقینده یازدیقلاری تحلیلی مقاله‌لر ایله بیر لیکده اونون: داستانلاری، ناغیللاری، حکایه‌لری، بایاتیلاری،مانیلاری،لایلایلاری شعروترانه‌لری،آتالار سوزلری مثللری، تاپماجالاری، متلك‌لری وباشقا نوعلرینین حاضرلانمیش حصه لریندن ویریله جکدر.

آذربایجانین مختلف نقطه لرینده اولان بوتون مراقلی و هوسکارلاردان تمنا ایدیلیر آذربایجان فولکلورینین بو حصه‌سینین تکمیلی صورتده توپلانماسی ایچون یوخاریداکی موضوعلارا عاید معلوماتلارینی دقتله یازیب آذربایجان روزنامه سی اداره‌سینه گوندرسینلر.

آذربایجان روزنامه‌سی

آذربایجان فولکلوری — توپلایان. م . ع قوسی

آذربایجان خلق ادبیاتی

« آذربایجان‌شفاهی خلق‌ادبیاتی» ئوز گنیشلیگی، بدیعی گوزللیگی و دولغون‌معناسی‌ایله آذربایجان فولکلوری‌آراسیندا ان گورکملی‌بیریردوتماغا موفق اولموشدر. ئولکه‌نین‌جغرافیائی موقعیتی، اونون اوجاداغلاری، آخار چایلاری، انسانلارین یاشایشی‌ایچون مناسب آب هواسی، طبیعی اوتلاقلاری ان قدیم عصرلردن چوخلی مدنی‌ملتلرله مجاور اولوب بویوك تاریخی حادثلره شاهداولماسی یورادایاشایان‌استعدادلی قهرمان و احساساتلی خلقلره امکان ویرمیشدر که یاشادیقلاری محیطدن، فردی و اجتماعی حیاتدان، افسانه‌وی‌و حقیقی تاریخی حادثه‌لردن‌سوژه‌آلاراق آذربایجان خلقی ادبیاتینی یارادیب تکمیللشدیر سینلر

آذربایجان خلق ادبیاتی چوخ‌قدیم تاریخی دورلردن آذربایجاندا یاشیان حقیقی خلق کتله‌لرینین حیاتلارینی، اوره‌ك آرزولارینی، اونلارین قهرمانلیق ودلاورلیکلرینی تصویر ایتمکده چوخ‌بویوك رول‌اوینامیشدر او، بوتون تصنعاردن اوزاق و دائما حیاتینی پاك و ساده حالدا یاشا آپاران انسانلارین روحیندان سرچشمه آلدیغی ایچون دقته شایان، اهمیت وقیمته مالکدر.

فولکلورون باشقا نوعلرینده‌اولدیغی کیمی آذربایجان خلق ادبیاتیندادا اونون جور- بجور حصه‌لرینین یارانماسی هیچ زمان واحدبیر شخص ومولف طرفیندن دگیل بلکه اونون‌وجوده گلمه سینده خلقین مختلف صنفلری شرکت ایتمیشدرلر.

آذربایجان خلق‌ادبیاتینین تاریخی ئولکه‌نین مدنی و ادبیات‌تاریخی کیمی چوخ قدیمدر بیله که بیز هله‌اونون‌بعضی فانتاستیك وافسانه‌وی نمونه‌لرینه‌میلاددان نیچه قرن اول یازیلمیش آوستادا

و همچنین‌یونان تاریخچی‌سی هرودوتین اثرلرینده تصادف ایدیریك.

عرب استیلاسیندان صونراآذربایجان شفاهی خلق ادبیاتی،سرای‌ادبیاتی کیمی انکشاف ایدیر. قبلا بورادا بو نکته‌یه اشاره لازمدر که آذربایجان خلق ادبیاتینداکی باشقا مزیتلره علاوه اولاراق خصوصی بیر امتیازدا واردر، اودا بوندان عبارتدر که آذربایجان سرای و یازیلی ادبیاتی اوزون بیرزمان فارس وعرب دیللرینده انکشاف‌ایده‌رك خلق ادبیاتی ایسه خلقین ئوز دوغما دیلینده یارانمیشدر و بئله لیکله‌ده او آذربایجان‌دیلینین‌حقیقی‌وارثی‌اولموشدر.

آذربایجان خلق ادبیاتینین گنیش- لیگینه نسبتا اونون یازیلمیش و محفوظ قالمیش قسمتی‌چوخ آزدر. اونون‌مختلف نوعاری خلق طرفیندن یارادیلدیغی کیمی خلق دیلینده یاشامیش وبوگونه قدرده باقی قالمیشدر وهمین بوموضوعین شفاهی خلق ادبیاتینین واحدمعنی و فکرلرینین‌آیری- آیری عبارت و سوزلرده افاده ایدیلمه‌سینده معین درجه‌ده تاثیری اولموشدر.

یوخاریدا گوستریلن علته گوره آذربایجان خلق ادبیاتینین عرب‌استیلاسیندان صونراکی دوره‌سینه عاید الده اولان معلومات چوخ آزدر. بو معلوماتیدا بیز هجرتین ۲-۴ نجی‌عصرلرینده توپلانمیش « ده ده قور قود » داستانلاریندان، بشنجی عصرین مشهورعالملریندن محمود کاشغری‌نین « دیوان لغات الترك » آدلی اثریندن بویوك‌آذربایجان شاعری نظامی‌نین« خمسه »سیندن اله گتیره‌بیله‌ریك.

« دده قور قود » داستانلاری‌آذربایجان روزنامه‌سینین کچمیش‌نمره‌لرینده‌معرفلیك اولدیغی کیمی ۱۰ بلکه ده ۱۱ قرن بوندان اول آذربایجاندا توپلانمیشدر.

قهرمانزاده — حکایه

((مدال))

(۷)

من بیر ایکی یئردن یارالاندیم بو یارا یونگول ایدی، منی ایسته‌دیلر خسته خانه یه آپارسینلار من گولوب دیدیم: یولداش فدائی باشچی سی من بوجور یارالاری چوق گورمیشم بئله یارالار منه هیچ اثر ایله‌مز چونکه من مال اوتاراندا جناوار ایله گولشمه‌م ویارالانمشام. اوتورانلار اونون‌سوزونی کسره‌ك سه‌وتجله ال چالدیلار.

بلی! او منیم سوزومه گولدی. کوره‌گیمه ال‌چالوب دیدی ساغ اول عیوض ساغ اول اصل فدائی سنسن بیر گون او یولداشلاری بیر بره یقوب آدلاری بیر بیر اوقوماغا باشلادی اول باشدان منیم آدیم چیقدی من اورتایا گیتدیم. او منه یاقینلاشوب (۲۱ آذر) آدلی مدالی منیم دوشومه سانجدی و منی تبریك ایتدی...

اوتورانلار بیردن ایاغا دوروب اوجا سسله،
یاشاسین فدائیلریمیز!
یاشاسین فرقه‌مز، ملی دولتیمز،
اوررا .... اوررا ....

دیه جوشغون بیر حالدا چیغردیلار.

جماعت جلسه‌دن چوق شاد چیقدیلار چونکه بیرطرفدن بر یولگوسی دیگر طرفدن عیوضین دانیشدیغی ئوره‌ك آچان نطق جماعتی روحلاندیر مشدی.

عیوض کندین اورتاسیله یواش آددیملا حرکت ایدیردی. اونون گوزی بیرینی آختاریرمش کیمی دورت طرفه باخیردی. نه دنسه قلبی چیرپینیردی بیرنفر جوان اوغلان اوتا یاخینلاشدی. بو اوغلانلا عیوض همیشه مال اوتارمشدی. زهرا اوغلی ئوزی قصدن کوچه‌نین اورتاسیندا دایانوب اونونلا صحبت ایده‌ردی.

حاجی داداش کنددن گیدوبدورمی؟ دیه زهرا اوغلی یولداشینا باخدی.

— خیر، او بیزلره یاقین گلمیر، بیلمیرم سن بیلیرسن یا یوق، او قیزینی کندین اربابینا ویرمیشدی دامادی طهرانا قاچاندان صونرا غصه لندی خانه نشین اولموشدی. من کنددن گیدندن صونرا جیران برك ناخوشلادی ئولومه گیتدی ئولومدن قاییتدی. الله اونی تازه‌دن ویردی دیه ارباب قیزی موقتی آلماق ایسته‌یرمیش قیز بیلنده‌ن صونرا اونا کیشمدی. اللها شکر اولسون اربابین یرینی ملی دولتمیز بوگون بولدی.

منه‌ده ایکی اوکوزلیك یر ویردیلر، بودا منیم پییمدر، ئوزوم اکوب، ئوزوم ده بیچرمم یاخشی دولانارام، یول یغوب ایولنرمم، منده ایو اوشاق صاحبی اولارام. الله ملی دولته عمر ویرسین.! جیراندا کندده در؛ دیدی. زهرا اوغلی کدرلی آددیملا ایولرینه دوغرو ایره‌لیله‌یردی بو اوقدر یاواش گیدیردیکی گوبا بو بیر قیمتلی بیر شئی ایتیرمیشدر.

« ایندی قاپو آچیلاجاق جیران دیشاری چیقاجاقدر. او زمان من قاچوب اونی قوجاقلایاجاغام » دیه فکرلشیردی. بیردن بیره حاجی داداشین قاپوسی آچیلدی. بیر نفرآریخ قیز گوروندی.

عیوض اونی گورجه‌ك، بدنی تیتره‌دی. رنگی قاچدی. ئوزونی بی اختیار قیزین قاباغینا آتدی: — جیران ..! جیران!! نه بوجور اولوبسان!

عیوض سنین دردیندن: دیه پیچیلدادی گوزوندن غیری- اختیاری یاش آخدی. صونرا باشینی یوقاری قوزویاراق ظریف بیرسسله — میدالیوی تبریك ایدیرم. دیدی.

هرایکی قلب « تبریك » سوزونی تکرار ائله‌دی.

جیران ساکت بیرحالدا — عیوض بیرده منی قویوب گیتمیه‌جکسن که؟ دییب گوزلرینی بیرنقطه یه تیکه‌رك دایاندی.

عیوضینده دالئین گوزلرینده یئنی حیات قوراجاقلاری‌حقینده یازینی اوقوماق اولاردی.

صون

داخله مطبوعاتینا بیر نظر

اول صفحه‌دن بقیه

مرداد ... خائن‌لر ، خلیج‌فارس دا نیجه دەنه اجنبی دعوا گمی سی و بصره ده هند سربازی گورمکله چوخ بویوک حیا سیزلیقلا و (فرماندار - نظامی) نین دا یاردیمیله جنوبدا کارگرلری و آزادیخواهلاری اورتادان آپاروب محو ایتمك ایسته‌ییرلر .

آهن (شهباز یرینه)

(حزب ایران) قورولوبیندا .

(حزب ایرانین) مرکزی قومیته سی طرفیندن آذربایجان نماینده لری شرفینه (حزب ایران) قورولوبیندا ویریلن جلال لی ضیافت و جشن مجلسینده ، آذربایجان نماینده لریندن علاوه (توده) (ایران) و دموقرات‌ایران) حزب لرینین مرکزی قومیته لری‌اعضاسی و آزادی خواه روزنامه لر مدیرلری ده بو عالی جشن ده شرکت ایتمیشدیلر .

اول (حزب ایرانین) اورغانی (جبهه) روزنامه سی‌نین مدیری‌آقای مهندس زیرك زاده آلقیشلار آراسیندا حزبین قومیته سی طرفیندن دعوت‌اولونان قوناقلارا تشکر ایدەرکن ، ایران آزادلیغینین کمینینده ارتجاعین ضدیته واو ناغلبه چالماقدان‌اوتری‌ایران آزادیخواهلارینین وحدت نظری لزومیندان بحث ایتدیلر . سونرا آقای دوقتور رادمنش اتحاد خصوصیندا حرارتلی صورتده بیر نطق ایراد ایدەرك آلقیشلاندیلار ؛

سونرا آقای مظفر فیروز اوز نطقی ضمنینده دیدی :

« آذربایجان نماینده لرینین حسن - نیت و جوانمردلیکلریندن بحث ایدەرکن دیدیلر که : « آذربایجان نماینده لرینین شبهه قبول ایتمز حسن نیتلری برکتینه بیز تمام مشکلاته فایق گلدیك و ایندی بوتون ایران ملتینه مژده ویره بیلیرم که ؛ بو نماینده لرین وجودلاری برکتینه ، اونلارین و جناب‌اشرف آقای باش وزیرین حسن نیتلری ایشیغیندا ، مذاکرات فوق‌العاده صمیمانه بیر صورتده جریان ایدەرك چوق بویوك نتیجه لر اله گلیب در و یاخینلاردا تمام ایران ملتینین قولاغینا یتیشه جك و آذربایجانین‌ایران آزادلیغینین‌پایرقداری اولدیغینی ایران ملتی او زمان داها یاخشی بیله جکدر .

ایرانی ارتجاع و استبداد ظلمتی بورودیگی تمام بحران دقیقه لرینده ، آذربایجان آزادلیق مشعلی‌نی‌اوجالتدی آذربایجانین دموقراتیك نهضتینه دولت طرفیندن نماینده لیك سمتیله رسمیت ویردیم ، او منه افتخاردر . »

سونرا آقای رضا روستا سوزه بیله باشلادیلار :

« فرقه لرین ائتلافیندان اول گرك فرقه لر شبهه لی و خائن عنصرلردن تصفیه اولونسونلار .

بو فرقه لر ، اوزلرینه آزادلیق ماسقاسی ووروب اوزلرینی آزادیخواهلارین صفاریندا یرلشدیرەن‌ارتجاع نوکرلریندن و ناجور عنصرلردن گرەك تمیزلنسینلر »

آقای دوقتور جاوید حضارین اوروا سس لری و شدتلی آلقیشلاری آراسیندا اول مرتجعلرین ، آزادیخواهلار علیهینه اولان ناجوانمردانه تحریك لریندن بحث ایتدیلر سونرا :

« آذربایجان بوتون ایرانین‌استقلالی و یربنین بوتوولیگی نین ضامنی‌در ، آذربایجان آقای باش وزیرین حسن نیت لرینه ایناندیغینا گوره اوز قوەسینی اونون پشتیبانلیغیندان و بوتون ایراندا آزادلیغی عمومی‌لشدیرمکدن اوتری ایشه سالاجاقدر . ایران ملتینی یولیندان گری قویماقدان اوتری ،

استعمار مامورلاری نین فتنه لی وشوم نغمه لرینی نشر ایدەن روزنامه لر ایرانه خیانت ایدیرلر . لوندون‌رادیوسنین مهملاتی قبیلیندن اولان قاییرما سوزلردن مقصد ، خلط مبحث دیر (یعنی سوزی قاریشدیرماق) آذربایجان ایران آزادلیغی نین اجرائیه قوەسی‌در آذربایجان ایران استقلالی نین حامی‌سی و ضامنی اولوبدر و اولاجاقدر . او ، مرکزی دولتی ، دموقراسی و آزادلیق اصولینه صادق گوردیکی مدتجه اونون آرخاسی در .

ایران آزادلیغی و استقلالی یولوندا ، بوتون ماننعه لره قارشی ، آذربایجان اوز صوڭ قطره قانینا قدر مبارزه ایده‌جکدر .

گله جکین معك داشی ۱۵ نجی مجلسین انتخاباتی در . ایرانین مقدراتینی او حل و تعیین ایده جکدر »

ضمنا آقای دوقتور جاوید ، آذربایجان نهضتیندن پشتیبانلیق ایدەن بوتون آزادیخواه روزنامه لره تشکر ایدندن سونرا دیدیلر که : « آذربایجان هیچ بیروقت اونلارین صمیمیتینی اونوتمایاجاقدر . »

سوویت مطبوعاتیندان

میخایلوویچین « تاپماجالاری »

اود ایچریسینده کوله لیك (بردەلیك) علیهینه مبارزه دن سونرا تازه یوگسلاویا دموقراتیاسی یاراندی .

یوگسلاویا وطنپرورلرینین قهرمانلیغی دشمنین بتون قوەلری اوزرینده غلبه چالدی .

چوق دفعه اشغالچیلار دوگوش میدانینا اونلارجا(۱۰) لشکر آتیریردیلار که یوگسلاویا مقاومتینی دفع ایتسینلر . اما یوگوسلاویا وطنپرورلری اوز یرلرین اونلاردان تدریجا تمیزله‌یردیلر .

دشمنین بویوك قوەلرین صیقیشدیریب آراسی کسیلمەدن اونون مهم بالقان رابطه سینی کسەرەك یوگسلاویالیلار متفقلرین غلبه سینه قیمتلی هدیه یتیردیلر .

مارشال تیتونون رهبرلیگی آلتیندا تشکیل اولونموش ملی قورتاریش قوشونی مملکتی خلاص ایتدی .

میخایل‌اوویچ بو حادثه لرده نئجه رول اوینادی ؟

البته بونی آنلاماق چتین دگلدر . خلاصکار لشکرین موفقیتی یوگسلاویا دا نه تکجه آلمانلیلاری و اونلارین ماریونتیق حکومتینین غضبینه دچار ایتدی ، حتی یوگسلاویا مهاجر ریاکتیوونین طرفدارلاریندە درین تشویشه سالیردی .

آرتیق یوگسلاویا دموقراتیاسی آغالیق ایدن اشغالچی آداملار ایچون تهلکه لی اولدی .

اونلارین باش آگەنتی میخایل - اوویچین عهده سینه قویولموش مسئله بوندان عبارت ایدیکه ، دموقراتیانین ایرەلی گیتمه سینه مانع اولماق ایچون هر نه قیمته اولورسا اولسون کهنه نفرت اویاندیران آداملارین جانینی تهلکه دن خلاص ایتسین .

او مسئله نی آیدینلاشدیرماق ایچون میخایل اوویچ یوگسلاویا خلقنین‌اوزرینده دایانماق خیالین باجارا بیلمەدی . او باجاراردی حیاته گئچیرتسین ، یالنیز اشغالچیلار و اونلارین ایشه یقین ایتدیکلری آداملار ایله راضی - لاشسین . و « نەدیج » ایله بیرلیکده خلق حرکاتینین علیهینه مبارزه ایتمك ایچون ۱۹۴۱ نجی ایلین آوغوست آیندا قورمالیتا واضیلاشمایله داخل اولدی .

بو علاقه گیت - گیده چوق بکمکلشدی و اویله‌جاقدیکه میخایل اوویج - نەدیج قوەلریله خلاصکار خلق اوردو - سنین علیهینه اولان عملیاتدا عملی صورتده رهبرلیك ایلەدی .

میخایل اوویچین اولدن مجارستان و آیری فاشیست کشفیاتلاری‌ایله‌صیقی علاقه سی اولدیغی ایچون هیچ بیرچتینلیك اولمادان آلمانلار و ایتالیایلار ایله تیز سازشه گیردی .

پارتزانلار اوزرینه اوز باسقینلارین ایتمك ایچون میخایل اوویچ آلمانلار و ایتالیانلار طرفیندن اسلحه آلدی اونلارین اتلیاتی ایله استفاده ایلەدی .

اونین کتبی امرینی محکمه دە آشکار ایتدیلر ، هارادا او ، اوز قوماندیرینه تکلیف ایتمیشدی که « آلمانلیلاردان استفاده ایتمك ، اوندان اوتری که دوگوشده پارتیزان علیهینه آسانجاسینا موفقیت الده ایدیلسین »

بازان : اندره موروا

ترجمه ایدن : سید رضا ، موحد

نئچه دستور

فکر و یازیچیلیق ایشلریله مشغول اولانلارا

آشاغیداکی دستورلار ، یازیچیلیق تجربه اربمین ایللر بویومداومت ایدن ثمره‌سیدر . آمـا ، تصور ایدیرم : بوتون ایشلرده که بیر نوع‌ایله - فکر و روحلا علاقه لری وار ، فایداسیز اولا بیلمه‌یه‌ار :

منیم عقیده‌مجه فکری ایشلر ده ، مرفقیتین ایلك شرطی ، یورولمادان چالیشماق وایشه دوام ویرمك دەدر . دنیاده هیچ بیـر ایش آسان دگل ، هر ایش ممکندر چتین اولا .

شك‌سیز ، اگر انسان طبیعی ذوقی اولمیان ایشلرده چالیشقانلیق انرژی‌سین صرف ایدرسه ، زحمتاری بوچاگیدیب ، فایداسیز اولاجاقدر ؛

انسان گونده ۲ ساعت وقتین شعردیمکه صرف ایدەرسه ده ، بیـر بویوك شاعر اولابیلمز . قریحـه ده ایشلنیلمەزسه ، هیچدر .

« بالزاك » رومان یازماقلیقدا بویوك قریحه صاحبی اولدیغی ایله برابر ، بنه فوق‌العاده ایشلر ایشلردی .

ایشده موفقیت قازاناق ایچون اولجه قریحه ، سونرا صبر وآرتیق ثابت قدملیك لازمدر . وهابئله موفق اولماقلیق رمزینین آچاری ایشی نظم و انتظام‌ایله گورمکده‌در .

(امیل زولا) ایشلەدیگی اوطاقدا بو عبارتی قازدیرمیشدی « گونده بیر سطر ! » البته بودستور چوق مختصردر اوندان اوتری کـه بو مشهور یازیچی‌اوزی گونده‌مین سطر یازاردی ، بونینلابئله - بو دستور ایشی منظم بیر پروغرام ایله گورمکه بویوك بیر سوزدر . تصور ایدیرم اگر انسان اوزونی هر گون نئچه ساعت یازی میزینین دالیندا اوتورماغا وظیفه‌دار ایده ، ایشدن اوتری چوق عالی نظم و قانون ترتیب ویریبدر .

آیدیندر ، بعضی گونلر تاپاغا چیخارکه انسان اوزینده فکر ایتمك هوسی گورمز « اهمیتی یوخدر » دیەرەك انسان اوزینه گذشت واغماض ایدەرسه ، هرجزئی بهانه‌ایله دییرسه « نه اهمیتی وار ، بوگون خسته اولدیغمدان استراحت ایدیب صباح ایشلەرم » . گرك یقین ایده که‌بو گذشت واغماض چوخلی نظرلر تاپاجاق و نهـایت انسانین ایشی بیر یره چاتاجاق که تنبل‌لیك‌وعاجزلیك‌یوکین ، هیچ پشیمانچی‌لیق وخجالت چکمه‌دن داشییاجاقدر .

بیر چتین واوزون سورەن ایشی قورتارماق ایچـون گرك انسانین پشت کارایله قطعی ایمانی اولسون که او ، او ایشی گوزوب باشاچاتدیرماغا قادر در .

فکر ایدین ! بیر مفصل رومان کتابین یازیب قورتاماق ایچون‌نقدر پشتکار لازمدر . اگر بیـر شخصین اوزینه اعتمادی اولمیا ، نەجور ایدە-بیلر بو پشتکاری وجودینده یاراتسین؟

اعتماد حسی‌نی یاراتماق ایچون نظره گلن چتین‌ایشلری طبقه‌لره بولمك و بوبولگی‌دن سونرا نسبت وجرده چوق زحمتسیز اولماق لازمدر . لاکن انسان‌دا اوزیندن ، محـال خواهشلر ایتمه‌ملی‌در . چـوق آداملار بیـر موضوعی چتین بیلیب اونا یاخین

لاشماق ایستمیرلر . مثلا محصللردن بیرقسمی ریاضیاتی سینماز‌ نەد حساب ایدەرەك اونا یاخین‌لاشما قدان بویون قاچیریرلار . لاکن (دکارت) یـن دیدیگی کیمی : « اگر چتین‌لیك‌لر تقسیم وطبقه بندلیك اولا نالار حتی هیچ بیر عادی فکر تاپماق اولماز که ریاضیاتی اوگرەنه بیلمه‌سین »

هیچ‌بیر بحثین بوتون عامل‌لرین یاخیندان گورمەمیش مطالعـه سینده اقدام ایتمەیین ! هیچوقت ایکی‌پیاله‌نی بیردن چیقمایین ! بوعصرده شایع‌اولان مریض لردن بیریده هامونین هرشیئی بیلمك ایستمه‌گیدر . مثلا حتی(اقلیدس) اصولنین آدینی ایشیدمەمیش (انشتین) اولماق فکرینده درلر .

هرکس گرەك توجهـی اولدیغی ایشلردن او قسمتلرین که هامودان آرتیق میل و ذوقی ایلـه مناسبدر انتخاب ایدیب و آرتیق جدیت ایله انتخاب ایتدیگی موضوعلاری تعقیب ایده و قالان مسئله‌لـری بوراخـا . یعنی انرژی‌سین بیر یره یغیب‌واونی مصرف ایتمکده قناعت ایده . فکری ایشلره او وقت انسان کاملا موفق اولابیلر که آیری‌جزئی ایشلردن‌صرف نظر ایدەرەك ، بوتـون قوەلرین اصیل موضوعده مصرف ایتسین ؛

بیر آدام ، یاخشی یازیچی-بویوك صنعتکار - عالی سیاستمدار اولابیلر . لاکن بو اوچی نین بیر شخصده جمع اولماغی تقریباغیر ممکندر بونینلابئله بعضا فکرین استراحتی ایده بیلرسیز بعضی وقت بیر-ایکی باشقا موضو-علارادا فکرایدەسیز . « اینیاتس دواوا- یولا» شاگردلرینه تاپشیراردی که بیر موضوعدا ایکی ساعتدن آرتیق ایشلمه‌سینلر . بو یاخشی بیر قاعده‌در . دیربلیکده بیر اصل فعالیت مرکزی و نئچه فرعی‌هدفیمیز اولمالیدر . فکرین هردم بیر ، راحتلیگه احتیاجی‌وار . و راحت ایتدیگدن سونرا چوق شادلیق ایله اوز اصل ایشینه قاییدار . آیا بو دستورلار هوشسیز آداملاریدا هوشلی ایده بیلر ؟ .

البته خیر ! . لاکن تقریبا دنیاده هامو هوشلیدر . فقط ایشده معین دستورلاری یوخدور .

بویوك‌استاد وکارت‌دیر : « هوش و آنلاق بیر زاد در که دنیاده هرنعمتدن عادلانه صورتده تقسیم اولونوبدر »

چەویرن - عادل‌عادلیان

معارف اداره سینده

تجدیدی امتحانلارین باشلانماسی

اوغلانلار وقیزلار متوسطه مدرسه-لرینین بیرینجی‌دوره‌سینین نهائی ، کتبی و تجدیدی امتحانلاری یکشنبه گونی شهریور آیینین ۱۷ سیندن باشلانمیشدر

مدرسه‌لرده ورزشین گنیشلندیریلمه‌سی

آذربایجان معارف اداره سینین رئیسی آقای دیبائیانین دعوتی اوزره شنبه گونی شهریورین۱۶- سیندا بوتون ورزش معلم‌لرینین اشتراکیله جلسه تشکیل‌اولونموشدر . جلسه‌دەیتی تدریس ایلینده مدرسه‌لرده‌ورزشه بویوك‌اهمیت ویریلمه‌سی حقینده قرارلار گئچیریلمیشدر

آذربایجان‌معارف‌اداره‌سی‌طرفیندن قرارا آلنمیشدر که‌معارف اداره سینین موسیقی قسمتی‌نین ایشاربنیـن قاباغا گیتمه‌سیندن اوتری‌ناقص اولان‌موسیقی آلتلری و موسیقی دسته‌سی تکمیللندیریلسین . عین زماندا تربیت ایوینده موسیقی دسته‌سی تشکیل اولونسین، هم-چنین‌مدرسه‌لرین ورزش آلتلری‌تکمیل-لندیریلمین و اسکی اویونی ایچون خصوصی محل معین اولونسون

ممتاز چهار فصل چایی

